

Beantwoording van de 7 vragen uit het Integraal afwegingskader (IAK) - concept tijdelijke Subsidieregeling Duurzame inzetbaarheid en eerder uittreden (DIEU)

Het Integraal afwegingskader voor beleid en regelgeving bevat normen waaraan goed beleid of goede regelgeving dient te voldoen.

1. Wat is de aanleiding?

Het kabinet heeft op 5 juni 2019 een akkoord bereikt met sociale partners over de vernieuwing van het pensioenstelsel. Naast afspraken over herziening van de tweede pijler pensioenen en een minder snelle stijging van de AOW-leeftijd, bevat het pensioenakkoord afspraken over duurzame inzetbaarheid die eraan moeten bijdragen dat mensen hun pensioen gezond werkend kunnen bereiken; ook degenen die zwaar werk verrichten. Kabinet en sociale partners zijn hiertoe een pakket maatregelen overeengekomen.

Een van de maatregelen betreft een tijdelijke subsidieregeling die ziet op het faciliteren van sectorale maatwerkafspraken rondom duurzame inzetbaarheid en eerder uittreden. Sociale partners in sectoren kunnen in gezamenlijk overleg subsidieaanvragen indienen met als doel het duurzaam inzetbaar houden van werkenden en het wegnemen van knelpunten bij het realiseren van regelingen die vrijgesteld zijn van RVU-heffing.

Het kabinet stelt hiervoor €960 miljoen beschikbaar voor een periode 2021-2025. Binnen dit budget is 75% beschikbaar voor ondersteuning bij knelpunten rond eerder uittreden en 25% voor investeringen in duurzame inzetbaarheid.

2. Wie zijn betrokken?

Alle werkgevers en werkenden in sectoren en branches, werkgeversorganisaties en werknemersorganisaties, O&O-fondsen.

3. Wat is het probleem?

Mensen worden ouder en loopbanen duren langer. Het kabinet vindt het belangrijk dat werkenden ook in de toekomst zoveel mogelijk gezond werkend hun pensioen bereiken. Hiervoor is het nodig dat alle werkenden en werkgevers regelmatig stil staan bij duurzame inzetbaarheid, gezamenlijk vooruitkijken en gericht aan de slag gaan. Dit gebeurt al, maar het kabinet wil met tijdelijke subsidie een impuls geven om zo een cultuuromslag te bewerkstelligen waarbij werkgevers en werkenden er *zelf* verantwoordelijk voor zijn dat werkenden gezond werkend hun pensioen halen. Zodat duurzame inzetbaarheid een vanzelfsprekend onderdeel van personeelsbeleid en bedrijfsprocessen wordt.

Daarnaast ziet het kabinet dat de huidige groep werkende zestigers de afgelopen jaren te maken heeft gehad met een aantal veranderingen in de AOW-leeftijd waarop niet iedereen zich even goed heeft kunnen voorbereiden. Er zijn onder hen werknemers voor wie het moeilijk is om door te werken tot het pensioen, bijvoorbeeld omdat ze zwaar werk hebben of omdat er in het verleden te weinig is gedaan aan hun duurzame inzetbaarheid. Een deel van deze werknemers kan zelf eerder (gedeeltelijk) uittreden, bijvoorbeeld door gebruik te maken van deeltijdpensioen, een generatiepact of door pensioen eerder in te laten gaan. Financiële adviesgesprekken kunnen werkenden helpen om inzicht te krijgen in hun persoonlijke situatie en mogelijkheden. Een deel van de werknemers kan dit echter niet.

Het kabinet wil zorgen dat oudere werknemers voor wie het moeilijk is om door te werken tot het pensioen vanwege hun gezondheid eerder kunnen stoppen met werken, door knelpunten bij werkgevers te verhelpen door tijdelijk financiering te bieden. Bij knelpunten wordt in elk geval gedacht aan sectoren waarin relatief veel werk is dat als zwaar wordt ervaren, zoals bijvoorbeeld wordt aangegeven door de sectoren havens, bouw, vervoer, metaal en zorg, en aan sectoren met relatief veel kleine en middelgrote werkgevers die problemen hebben met de financiering van uitkeringen voor eerder uittreden, terwijl hun werknemers daar wel behoefte aan hebben vanwege hun gezondheidssituatie.

4. Wat is het doel?

Doel van de tijdelijke subsidieregeling

De tijdelijke subsidieregeling heeft als doel het faciliteren van sectorale maatwerkafspraken rondom duurzame inzetbaarheid en eerder uittreden door middel van subsidie.

Dit gebeurt op twee manieren:

- A. Gesubsidieerde activiteiten gericht op het vergroten van duurzame inzetbaarheid van werkenden, langer doorwerken en een goede overgang van werkend leven naar pensioen;
- B. Subsidiebijdrage overheid voor werkgevers zodat werkgevers (vooral in sectoren met veel zwaar werk en met relatief veel MKB'ers) beter/vaker in staat zijn om oudere werknemers voor wie het moeilijk is om door te werken tot het pensioen vanwege hun gezondheid een vervroegde uittredingsregeling aan te bieden.

Er worden twee effecten beoogd:

1. Een impuls geven aan duurzame inzetbaarheid om zo een cultuuromslag te bewerkstelligen waarbij werkgevers en werkenden er *zelf* verantwoordelijk voor zijn dat werkenden gezond werkend hun pensioen halen. Zodat duurzame inzetbaarheid een vanzelfsprekend onderdeel van personeelsbeleid en bedrijfsprocessen wordt. En zodat werkenden eigen regie kunnen voeren op (het laatste gedeelte van) hun loopbaan en weten ook hoe ze hierbij geholpen kunnen worden; en
2. Zorgen dat oudere werknemers voor wie het moeilijk is om door te werken tot het pensioen vanwege hun gezondheid eerder kunnen stoppen met werken, door knelpunten bij werkgevers te verhelpen door tijdelijk financiering te bieden. Bij knelpunten wordt in elk geval gedacht aan sectoren waarin relatief veel werk is dat als zwaar wordt ervaren, zoals bijvoorbeeld wordt aangegeven door de sectoren havens, bouw, vervoer, metaal en zorg, en aan sectoren met relatief veel kleine en middelgrote werkgevers die problemen hebben met de financiering van uitkeringen voor eerder uittreden, terwijl hun werknemers daar wel behoefte aan hebben vanwege hun gezondheidssituatie.

5. Wat rechtvaardigt overheidsinterventie?

Het kabinet vindt het belangrijk dat in de toekomst iedereen zoveel mogelijk gezond werkend het pensioen kan halen. Hiervoor is het nodig dat alle werkenden en werkgevers gezamenlijk vooruitkijken en gericht aan de slag gaan met duurzame inzetbaarheid en mogelijke knelpunten rond eerder uittreden. Het kabinet wil met dit tijdelijke subsidiebudget de sectorale maatwerkafspraken een impuls geven.

6. Wat is het beste instrument?

Gekozen is voor een tijdelijke subsidieregeling om sectorale maatwerkafspraken te stimuleren met daarbij wel een eigen bijdrage (cofinanciering) vanuit de sectoren en branches die een beroep zullen doen op de subsidie. Subsidieaanvragen kunnen worden ingediend door een samenwerkingsverband van ten minste een werknemersorganisatie en ten minste een werkgeversorganisatie op sectoraal niveau; dit kunnen ook overheidswerkgevers zijn. Op sectorniveau kan een goede inschatting worden gemaakt welke instrumenten er het meest aan bijdragen om zoveel mogelijk werkenden gezond werkend de pensioenleeftijd te laten bereiken.

Het kabinet vraagt op alle onderdelen een eigen bijdrage van de sector. Voor de activiteiten die betrekking hebben op knelpunten rond eerder uittreden zal een hogere eigen bijdrage worden gevraagd. De duurzame inzetbaarheidsactiviteiten uit de sectorale plannen hebben zoveel mogelijk betrekking op alle werkenden in de sector, dus niet alleen op de werknemers in vaste dienst.

Alle sectoren kunnen aanspraak maken op deze tijdelijke subsidieregeling. Individuele bedrijven binnen een sector kunnen niet zelfstandig een subsidie aanvragen bij SZW. Er wordt alleen ondersteuning geboden voor zover dit past binnen de kaders die Europese Commissie stelt aan staatssteun aan bedrijven.

7. Wat zijn de gevolgen voor burgers, bedrijven, overheid en milieu?

De subsidieregeling zal tijdelijk zijn en biedt samenwerkingsverbanden van werkgevers- en werknemersorganisaties in alle sectoren en branches komende jaren in verschillende aanvraagtijdvakken een mogelijkheid om maatwerkafspraken te maken en daarvoor een subsidie aan te vragen. Daarbij beoogt de regeling een impuls te geven aan beleid en maatregelen gericht op duurzame inzetbaarheid en een goede overgang van werkend leven naar pensioen. Daarnaast biedt de regeling een subsidiemogelijkheid om knelpunten rond eerder uittreden in sectoren of branches weg te nemen, zodat oudere werknemers voor wie het moeilijk is om door te werken tot het pensioen vanwege hun gezondheid eerder kunnen stoppen met werken.